

Ve
1277

PROCANCELLARIVS
D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIENERVS

CYRIAE SVPREMAE ELECTORALIS SAXONICAE ET FACVL-
TATIS IVRIDICAE ADSESSOR INSTITVTIONVM IVRIS
CIVILIS PROF. PVBL. ORD.

SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES

VIRO DOCTISSIMO

I O A N N I A V G V S T O
A P E L I O

IVRIS VTRIVSQVE BACCALAVREO

A. D. XXI. APRIL. CIOCCCLXXXV.

H. L. Q. C.

IMPETIENDOS

INDICIT.

Praemisso obſervationum iuris publici et feudalis
ſpecimine II.

*De ſtatu et poſtliminio captiuorum in bello ſolemni
imperii cum gente extranea.*

PROFANITARIUS

D. CHRISTIANUS GOTTLIB

BIENERS

CIVILE SUPREMAE RECTORIAE CAENONICAE ET FACULTATIS IURIDICAE ADESSOR INVESTITIONVM IVRIS CIVILIS ERUD. PUBL. ORD.

SVMMO IN VIRTVS IURE HONORE

VIRI DOCTISSIMO

I O A N N I A V G V S T O

A P P E L L O

IURIS VERTICIVS BACCALARIO

A. D. 1788. APRIL. 10. 1788.

1788.

IMPRIMENDVS

1788.

Exemplis observationibus iuris publicis et feudalis

Specimine II

De fide et possessione capitulum in bello solenni

impone cum gratia certissima

DE
STATV ET POSTLIMINIO CAPTIVORVM
IN BELLO SOLEMNI IMPERII CVM
GENTE EXTRANEA.

---

§. I.

Definitio postliminii proponitur cum duplici eius fictione ex iure Romano.

Noua hac scribendi opportunitate allata, haud alienum a temporibus studiisque nostris existimamus de iure postliminii in bello solemnii imperii cum gente extranea disserere. Huius enim iuris in tanta imperiorum rerumque publicarum perturbatione, ne dicam euerfione, ac tam varia bellorum fortuna, qua omnis fere Europa miscetur, non potest non multiplex oriri vsus et applicatio. De Polonia, Gallia, Belgio, Sabaudia, Italia Hispaniaque non dicam, quamuis, quae dixerō, facile applicabuntur in his quoque regnis prouinciisque; reuocanda enim est disputatio ad Germaniam, ne iustos limites egrediatur.

Postliminium duplicem significatum habet, aut enim pro facto aut pro iure accipitur, pro facto acceptum, est personarum rerumque liberatio ab hostili potestate, qua quidem significatione nihil praeter possessionem spectamus. Neque enim me poenitet *TULLIVM Topic. cap. VIII. QUINTVM SCAEVOLAM P. M. F. ipsumque IVSTINIANVM §. 5. Inst. quibus modis ius patr. pot. soluitur ex grammatica verbi si-*

gnificatione notionem promentes cum GROTIUS *Lib. III. De iure Belli et Pacis cap. 9. §. 1.* MENAGIO *Amoenit. Iur. Ciu. cap. 39.* aliisque sequi, vt postliminio reuersum dicatur, quidquid ab hoste captum acceptumue ad limina regni imperiique seu in potestatem nostram reuenit. Postliminium pro iure, ei qui iacturam libertatis reue suae passus est, competente, acceptum, interprete PAVLUS *L. 9. D. de captiuis et postliminio*, est *ius amissae rei recipiendae ab extraneo et in statum pristinum restituentiae inter nos ac liberos populos regesque moribus legibus constitutum.* In singulis verbis huius definitionis interpretandis scite versatus est MAJANSIUS *dip. de postliminio §. 14. seqq.* eaque de causa bina verba rei illustrandae addam. Expendit Paulus postliminium ex iure publico atque gentium idque receptum moribus inter gentes, definitum legibus in ciuitate recte ait, eique duo inesse, tam facultatem recuperandae rei amissae, quo significauit possessionem quidem rei nostrae ad hostem transire, sed non ius, non dominium, quam potestatem rei receptae et recuperatae restituendae in pristinum conditionem. Quod quidem ius et illi, cuius res, quibus etiam serui continentur, in hostilem potestatem peruenere, et ipsi capto, qui per vim iniuriamque detentus ius ac spem reuertendi ad suos alit, tribuendum videtur.

Vtrumque ius postliminio comprehensum ex scitis Quiritium nitebatur fictione, qua partim res et personae in pristino dominio ac statu remansisse, ideoque omnium iurium capaces, nec captus ab hostibus secundum VLPIANUM *L. 199. §. 1. D. de V. S.* absens esse censebatur, vt adeo, teste CATO *L. 32. D. de heredibus institutis*, heres scriberetur, et res apud hostem constitutae, defendente PAPINIANO *L. 22. §. 5. D. familiae eriscundae*, in diuisionem hereditatis venirent, par-

tim res et personae post reditum ex hostili potestate nunquam captae fuisse statuiebantur, ut pristini iuris atque status propter vim hostilem suspensi perpetua continuatio haberetur. Haec igitur fictio ad eum casum pertinuit, quo res ac personae in pristinum statum reuerfae conditioni suae restituebantur, fieri autem poterat, ut captus apud hostem moriretur, in quam rem alia legis Corneliae fictio comparata erat, in eo posita, ut cuius Romanus eodem momento, quo captus, etiam mortuus videretur. Summam huius fictionis VLPIANVS *L. 18. D. de capt. et possl.* ita exprimit: *in omnibus partibus iuris, is qui reuersus non est ab hostibus, quasi tunc decessisse videtur, cum captus est; AVGVSTI* autem *l. 1. C. de postliminio reuersi et redempti ab hostibus*, hanc ipsam legis Corneliae dixerunt fictionem.

§. II.

De statu et conditione captiuorum ex iure veterum populorum praesertim Romanorum.

Duo sunt postliminii obiecta, personae et res seu ut cum POMPONIO *l. 14. D. de capt. et possl.* loquar: *duae species postliminii sunt, aut ut nos reuertamur aut aliquid recipiamus, vnum igitur ad reditum personarum ex hostili potestate pertinet, alterum in recuperatione rerum nobis ablatarum cernitur. Posterius quidem variat, prout res aut mobilis aut immobilis aut incorporalis est, sed de hoc alia fortassis commentatione, nunc de priore dicam.*

Caput et fundamentum, quo postliminium personarum nititur, in iure apud veteres populos recepto positum est, quo capti, milites et pagani, in seruitutem incidere existimabantur. T. Manlius Torquatus apud LIVIUM *Lib. XXII. cap. 60*, captos ab Hannibale vocat;

de minoribus capitibus, ab alienato iure civium, servos Carthaginiensium. Manavit id ex precibus gentium Nomadum moribus, quae bello ad intercessionem gesto captivos aut interficiebant, ne porro nocerent, aut operis et servituti mancipabant. Pyrrho apud *SENECAM* in *Troade* ait:

Lex nulla captivo parciit aut poenam impedit,

Quodcunque libuit facere victori licet;

sed Agamemnon respondet:

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor,

Minimum decet licere, cui multum licet.

Ex hac crudelitatis et humanitatis pugna variorum iurium origines et rationes promi debent. Captivum enim occidere et more belluino saevire pro victis, paulatim pro nefario facinore habitum, in servitutem autem detrudere fas et aequum visum fuit. Itaque legati Atheniensium ad Aetolos apud *LIVIVM* *lib. XXXI. cap. 30.* fatentur: *non id se queri, quod hostilia ab hoste passi fuerint, esse enim quaedam belli iura, quae ut facere, ita pati sit fas, sata exuri, dirui tecta, praedas hominum pecorumque agi, misera magis, quam indigna esse patienti.* Enimvero ingens barbaries pro iure venditata, quae homines pro praeda esse ait, necari tamen vetat.

Cives Romani tribus modis in hostilem potestatem incidere poterant, aut bello iusto cum vel sine armis capti, quod ulteriore illustratione non eget, aut bello subito exorto apud hostem deprehensi, secundum *TRYPHONIVM* *l. 12. pr. D. de capt. et possl.* exceptis tamen, teste *POMPONIO* *l. ult. D. de legationibus,* gentium legatis, aut casu fortuito in potestatem talis gentis delati, quacum Romanis neque amicitia, neque hospitium, neque foedus amicitiae intercedebat. Hi populi, auctore *POMPONIO* *L. 5. §. 2. D. de capt. et possl.* hostes

quidem non erant, quod autem ad eos peruenerat, illorum sebat et liber homo ab eis captus seruus.

Itaque ad molliendam captiuorum conditionem inuentum est ius postliminii, vt et spes captis superesset redeundi, et iuribus ac facultatibus in ciuitate relichis suis constaret ordo. Durante igitur captiuitate vsus atque fruitio iurium cessabat, vt nec vxor aut vir, nec legitima natiuitas, nec facultas contrahendi, testandi aut se obligandi intelligeretur, status tamen iurium rerumque, pendente captiuitate, qualis antea fuerat, maneret, adeo vt ex administratione adquisita, eius, qui apud hostes erat, patrimonium augerent. Itaque per reditum pristinae conditioni et ingenuitati redditus, integritati suae ac pristinis iuribus restituebatur captiuus, vt ex illa ipsa fictione secundum *ULPIANVM L. 16. D. de capt. et postl.* retro crederetur in ciuitate fuisse, qui ab hostibus aduenerat.

Mos saeuienti in captiuos eosque vendendi et mancipandi seruituti haud insolens fuit populis originis Teutonicae, auctoritates et exempla dabit *FR. CHR. IONATH. FISCHERVS* in opere: *Geschichte des teutschen Handels P. I. num. VII. p. 38. edit. nou.* paulatim tamen apud hos et alios populos pro iniusto et barbaro et Christianis plane indigno habitus exoleuit. Quare certum et extra dubitationis aleam positum inter populos Christianos, milites, etiam cum armis capiantur, non incidere in seruitutem, paganos autem et ciues inermes pro hostibus non haberi nec capi, sed in fidem et clientelam et subiectionem recipi. Quaesitum igitur fuit, an moribus hodiernis iure postliminii utamur. In grammatica quidem significatione id dubitari nequit, nam captiuos redire et pristinis iuribus restitui, quotidie videmus, sed in sensu iuris Romani id cessare ex iis, quae

paulo ante differuimus, sua sponte intelligitur. In hoc, qui de postliminio personarum tractat, loco, plerosque consentientes habeo, in quibus eminet IOAN. CIVILIELMVS MARKARTVS *diff. de iure postliminii ex principiis iuris naturalis et morum hodiernorum*, *Exercit. Acad. Harderuici 1751. editarum No. VI. p. 272.* Quamobrem non potest non in personis et captiuis, monente id ipsum iam SCHILTERO *Ex. XIV. ad Pand. §. 2 et 3.* atque consentiente HANNESONIO *in comment. de conditione bello captorum Opusc. p. 230.* et postliminii et legis Corneliae fictio exulare.

§. III.

De statu et conditione captiuorum ex iure Germanico.

Parum utilitatis leges Romanae in statu et conditione bello captorum ex moribus potius Germaniae definiendo praestant. Rationem enim feruitutis Romanae habent, quam inter Christianos populos, certe in Germania exulare diximus. PAVLLVS *L. 19. pr. D. de capt. et postl. naturali*, inquit, *aequitate introductum est, ut qui per iniuriam ab extraneis detinebatur, is ubi in fines suos rediisset, pristinum ius suum reciperet*, quod quin applicari possit ac debeat, nihil dubitationis habet, sed haec et alia, natura duce intellecta et lege ciuili repetita, magis rationis, quam iuris Romani existimamus.

Leges Germanorum de iuribus captiuorum parum aut nihil sanxerunt, mihi certe nullus innotuit locus, ex quo tanquam ex fonte iura hauriri possint, licet pauca capita iam apud MASCOVIVM *de bello solezni imperii sect. II. §. 7 et 8.* excitata, de iure praedae reperiantur. Quae enim LEGE AVGVSTALI *Art. IV. §. 12.* de pristino iuris publici tam facti quam ciuilis statu per bellum turbato, per pacem restituendo cauta fuere, ad postliminium rerum pertinent,

Quamobrem praeter ius naturae et gentium, analogiam iuris publici et privati sequamur, necesse est.

Ponendum statim ab initio et pro certa iuris regula accipiendum, captos et milites et paganos esse et munere liberos, eaque de caussa retinere statum suum conditionemque in ciuitate Germanorum. Nullus certe id ipsum addubitabit, quae enim inter viros doctos mota fuit quaestio; vtrum a Turcis et Algerianis in seruitutem detrusi, etiam in nostra republica pro seruis sint et habeantur, quod THOMASIVS de *usu practico dist. hom. in liberos et seruos cap. II. §. 34.* et HANNESENIUS *Opusc. p. 229.* affirmat, MARKARTVS contra *Exercit. p. 274.* aliique negant, ad nostrum locum non pertinet, equidem de gentibus Christianis disputo, ex quibus gentem Gallorum nondum eliminandam censeo. Quibus quidem positis et concessis consequens est, vt bello capti et milites et ciues ordinem suum, nec non munera in exercitu, in ciuitate, in aula atque adeo ecclesia retineant, sed an stipendium cum munere iunctum durante captiuitate postulare queant, aliquanto difficiliter definitum est. Equidem tali distinctione litem dirimendam puto; reditus muneris aut sine opera et labore percipiuntur, vt puta praebendae Canonicorum, fructus commendarum, pensiones, aut pro administratione aliqua et operis solvantur, illos per totum captiuitatis tempus percipi ex iis, quae supra differuimus, facile intelligitur, hos autem, quia beneficium pro officio datur idque per alios, qui praemio laboris carere nec possunt nec debent, administratur, captiuus iure non exiget, eamque casui fortuito imputabit iacturam, quamuis, quod deducto administrantis honorario superest, capto deberi aequum iustumque videatur.

B

Ab hoc loco alienum non est quaerere, an quoque miles bello captus stipendium durante captiuitate a Principe et ciuitate suo iure petat? MOSERVS in opere: *Versuch des neuesten Europäischen Völkerrechts in Friedens- und Kriegs-Zeiten P. IX. Vol. II. cap. XIV. §. 14.* ait: *der Dienstherr der Kriegsgefangenen ist schuldig ihnen ihren Sold zu lassen, und sie auf seine Kosten zu erhalten; alterutrum quidem Principi, in cuius seruitio capti fuere milites, incumbere, naturali ratione intelligitur, vt aut stipendium aut alimenta praebet praebitaque ab hoste soluat, sed ex qua causa ad vtrumque simul obligetur, ego certe non video. Quare nec debita a captiuis contracta, nisi forte alimentorum rationem habeant, a Principe aut ciuitate exsolui debere statuo. Hoc autem verum et sanae rationi consentaneum iudicare debemus, quod idem MOSERVS his verbis censuit: *Der Dienstherr darf auch weder seine Officiers, noch die Gemeinen während der Kriegsgefangenschaft abdanken oder auf eine geringere Gage oder Sold setzen, um also sich ihrer Unterhaltung oder doch eines Theils derselbigen zu entladen.**

Porro ex retento statu ciuili captiuorum efficitur, vt penes ipsos dominium rerum suarum tam corporalium, quam incorporalium remaneat. Quanquam enim idem iam ex legibus Romanis, atque ex illa, quam supra diximus fictione, qua omnia iura, donec captus aut reuersus aut mortuus fuerat, in suspenso esse credebantur, sequi videatur, alia tamen est captiui Romani, alia Germani conditio. Ille enim seruus fingebatur esse dominus, hic liber reuera est, ille facultatem alienandi non habebat, hic habet, ille iuris contrahendi expertus erat, hic particeps est. Itaque contractus et reliquas stipulationes a captiuis initas esse vtilis atque adeo cambia et chirographa creditori-

bus exposita vim obligandi habere nullus dubito, modo sine vi et metu gestum contractumque fuerit. Hactenus de dominio, sed an idem de possessione valeat, videamus. Equidem id defendendum puto. Etenim secundum PAVLLVM l. 3. §. 12. D. de acquirenda vel amitt. possessione, animo nostro, corpore etiam alieno possidemus, ideoque nihil impedimento erit, quo minus is, qui apud hostes est, possidere intelligatur, rem suam per colonum procuratoremve administraturus. Nec finiri mandatum per captiuitatem arbitror, neque enim mandans pro mortuo habetur, ex quo patet, procuratorem coeptam continuare administrationem eodem iure atque si dominus non esset captus. Neque tamen magistratus curam, vt ne quid detrimenti res captiui capiat, excludi debere puto. Procurator enim et colonus, arrepta hac occasione, facile grassari posset in bonis alienis. Quod si vero nullum procuratorem reliquerit captiuus, magistratus erit rebus necessario absentis curatorem satis idonee cauentem dare, quod iam AVGVSTORVM rescripto, L. 3. C. de postliminio reuersis constitutum fuit.

At enim de vsucapione quaeritur. Iure Romano capti possessionem rerum suarum amittere credebantur, vt postliminio reuersis noua apprehensione opus videretur. Leges et argumenta dabit ALTESERRA de Fictionibus Iuris Tr. V. cap. 5. Itaque TRYPHONINVS L. 12. §. 2. D. de capt. facti, inquit, *causae infectae nulla constitutione fieri possunt, ideo eorum, quae vsucapiebatur per semet ipsum possidens, qui postea nactus est, interrumpitur vsucapio, quia certum est eum possidere defuisse, eorum vero, quae per subiectas iuri suo personas possidebat vsucapiebatur, vel si qua postea peculiari nomine comprehenduntur, Iulianus scribit credi suo tempore impleri vsucapionem, remanentibus iisdem personis in*

possessionem, Marcellus nihil interesse, ipse possedisset, an subiecta ei persona, sed Iuliani sententia sequenda est; in Germania omnino non, semper enim praeualebit Marcelli sententia, si non ex Quiritium, certe Germanorum iure.

§. IV.
De regimine territorii Germanici Principe capto.

Quod si contingat, vt Princeps imperii aut Dux, Comes Nobilis imperii immediatus aut Episcopus, Abbas Praelatus in captiuitatem hostium abducatur, dubitari nequit, quin eadem iura iisdem conditione priuata spectatis seruanda sint, sed quia regimini populi et territorii sui praeesse nequit, omnino quaeritur quid in iure publico iustum iniustum videatur. Equidem Principem in potestatem hostium redactum regimine territorii, quoad apud hostes est, excidere arbitror, captus enim desinit esse persona publica, sine qua ipsum regimen intelligi nequit, eamque ob causam non potest non eius exercitium, Principe in captiuitatem abducto, cessare. Imperatoris igitur erit, praecipue in feudis et territoriis secularibus curare, vt ne quid detrimenti res territorii publica capiat, proximo agnato alioque, qui regimini et administrationi rerum publicarum praesit, interim constituto.

In territoriis et feudis imperii ecclesiasticis, iam legibus in hunc casum cautum fuit, vt sede plena, sed per captiuitatem Rectoris impedita, administratio ad capitulum perueniret. LVDVICVS BOEHMERVS vir et meritis et annis venerabilis in *Principiis Iuris Canonici publici et priuati ex cap. III. de supplenda Praelatorum negligentia in Cto sedi Romanae administrationem durante captiuitate Praelati vindicare videtur, sed licet viri huius auctoritas merito maxima esse debeat,*

huic tamen opinioni accedere non possum, quae alioquin ex laudato capitulo vix demonstrari potest. Ipse enim Pontifex ius capituli agnoscat, facultate duntaxat aliter, si ipsi ex iusta causa videatur, ordinandi sibi referuata. Itaque in Germania de iure capituli in casu proposito nunquam dubitatum fuit, et cum saeculo superiore Treuirensis Archiepiscopus Philippus Christophorus per plures annos captiuitate detineretur, capitulum Treuirensis, teste MOSERO *in Iure Publ. Archiepisc. Treuirensis cap. II, §. 2.* impeditae sedi praefuit, idque in similibus obtinere casibus FRIDERICVS ERNESTVS S. R. I. COMES AC DYNASTA DE SCHOENBURG *de Episcopo minorensi §. 10.* recte defendit.

Ex quibus quidem intelligitur, Principem imperii captum actionibus publicis auctoritatem dare non posse, eandemque ob causam nec suffragium in comitiis atque circulis imperii exercere posse. Quare etiam horum iurium exercitium ad curatorem et territorii rectorem pertinere arbitror. Atque id ipsum etiam ratio utilitatis publicae exigit, ut ne consiliis aut metu hostium aliquid in reipublicae detrimentum fiat consulaturae. In territoriis ecclesiasticis INSTR. PAC. *Art. V, §. 27.* nouum praebet argumentum, quippe capitula et quibus administratio cum iis competit ad vniuersales aequae ac particularis imperii conuentus vocantur. In Principibus secularibus id ipsum inde mihi intelligere videor, quia minorum loco curatores in comitiis adsunt et de re publica consultant feruntque suffragia, quod PFEFFINGERVS *ad VITRIARIVM Lib. IV, Tit. I, §. 25. T. IV, p. 229.* pluribus exemplis demonstrat. Territorii regimen autem ad eum statum redire Principe capto, ac si Receptor eius minor annis esset, ego certe nullus ambigo, idemque MOSERVS *T. XV III. Iur. Publ. p. 149.* aliisque locis secutus est.

Princeps postliminio reuerfus pristinae auctoritati et muneris restituitur quidem, nec tamen, quod eo capto decretum gestumue fuit, retractare aut rescindere potest. Collegia autem et Dicafteria in territorio constituta, per captiuitatem Principis, a quo et potestatem et auctoritatem suam acceperunt, non excidunt iure suo, ideoque iustitium in rebus ad collegia pertinentibus non oritur, sed capto Principe iuri dicundo rebusque explicandis praesunt, ut ne auctoritate quidem procuratoris indigere videantur. Quare ea sola, quae sine ipsius Principis auctoritate et consensu expediri nequeunt, differenda sunt, donec aut Rector territorii legitimo modo ordinatus aut Princeps postliminio reuerfus fuerit.

§. V.

De iure postliminii, omnibus captiuis competente variisque eius figuris.

MODESTINVS l. 4. D. de captiuis regulam definiuit: *eor, qui ab hostibus capiuntur vel hostibus deduntur iure postliminii reuerti antiquitus placuit.* Equidem hanc regulam non moribus solum et antiquitate receptam, sed ex ipsa natura haustam atque expressam puto. Nolo quidem disputare de iure victoris in captum, haec certe non dicam iniuria, sed crudelitas et immanitas foret, cui pro patria pugnantis, si inciderit in potestatem hostium, ius postliminii denegare. Placuit quidem Romanis, ut qui teste PAVLLO l. 17. D. de capt. armis victi hostibus se dederant, iure postliminii excluderentur, cuius legis rationem SERVIVS apud TRYPHONIVM l. 12. pr. D. l. c. hanc tradidit, *quia spem reuertendi ciuibus in virtute bellica magis, quam in pace Romani esse voluerunt.* Neque tamen non saepe redemptos legi-

mus captiuos eumque morem a patribus traditum ait M. Torquatus apud LIVIUM *Lib. XXII. c. 60.* de consilio autem Romanorum in redimendis et non redimendis captiuis plura memoriae prodidit POLYBIUS. Equidem decretum ciuitatis; non redimi captiuos, non durum solum et inhumanum, sed iniustum adeo atque rationi contrarium puto, certe apud Germanos populos, qui eam potestatem in se et sua corpora nulli vnquam ciuitati aut Principi concesserunt, nunquam obtinuit. Quamobrem iuris hodierni certam esse et sanctam legem iudico, nulli captiuo, quo modo cunque in potestatem hostium peruenit, ius postliminii denegari posse aut debere, quamvis si aut perfidia aut infamia aut culpa id contigerit, post reditum perfidiae et criminum recte accusetur et condemnetur.

Duo autem in postliminio spectanda sunt, vt et liberetur captus ab hostili potestate et animum reuertendi id est, manendi in nostra ciuitate habeat. FLORENTINVS *L. 25. D. de capt. et postl.* de vtroque ita scribit: *Nihil interest quomodo captiuus reuersus est, vtrum dimissus an vi vel fallacia potestatem hostium euaserit, ita tamen si ea mente venerit, vt non illo reuerteretur, nec enim satis est corpore domum quem rediisse, si mente alienus est.* Vtrumque breuiter videamus. Reditus captiuorum pluribus modis contingere potest, ad duo tamen genera referri possunt, aut enim liberantur suo vel alieno facto, aut conuentione de reddendis captiuis nomine publico inita, restituuntur; prius contingit, si vi vel fallacia custodiam hostium euaserint aut lytro redemerint libertatem donoue acceperint aut victis hostibus recuperati fuerint. PAVLLVS *L. 29. §. 3. D. c. l. postliminio*, inquit, *rediisse videtur, cum in fines nostros intrauerit — sed et si in ciuitatem sociam amicamue aut ad Regem socium vel amicum venerit, statim postli-*

minio radiſſe videtur, quia ibi primum nomine publico tutus eſſe incipiat. Finium verbum non tam in ſtricto ſenſu eſſe accipiendum, quam de poſſeſſione interpretandum et ratio ſcriptoris adiecta et POMPONIVS l. 5. §. 1. c. l. ita declarat: *tunc autem reuerſus intelligitur, ſi aut ad amicos noſtros perueniat aut intra praefidia noſtra eſſe coepit.* Ex quibus mox intelligitur poſtliminio etiam reuerſos eſſe, qui a focis vel amicis recuperantur. Belli enim cauſa eſt indiuidua, vt nihil referat, vtum ad noſtrates reuenerint captiui, an ad focos et amicos, nam apud hos quoque nomine publico tuti eſſe incipiunt.

Ambiguum multis viſum et in vtramque partem diſputatum fuit, an ſi quoque poſtliminio reuerſi dicantur, qui ad populum Regemue neutrarum partium, vt puta ſi exemplum ex praefente bello capias, ad Heluetios aut ad Danorum Suecorumque Regem, peruenierint; equidem diſtinctione reſpondendum cenſeo. Etenim aut victor captos in poteſtate ſua detinens fines aequi inter vtramque partem populi Regisue ingreſſus eſt aut captiui hoſtilem cuſtodiam elapſi ad populum Regemue neutrarum partium ſe receperunt, illo caſu oriri poſtliminium nego, hoc affirmo. Qui enim fines pacificos intrarunt, iure ſuo exigunt tutelam, quam Princeps populusue neutri parti denegare poteſt, vt ne iudex inter belligerantes federe videatur. Quare victorem tuebitur contra vim iniuriamque captiuorum nec impedimento erit, quo minus ille captos e ſua cuſtodia in regno pacato elapſos perſequatur in poteſtatem ſuam redacturus, e contrario tutos etiam praeftabit a perſecutione et apprehenſione, eos qui iam liberati a poteſtate hoſtium ſe in fines regni receperunt. MAIAN-SIVS T. I. Diſp. Iuris p. 236. et CVNAEVS Reſponſo in tali ſpecie

edito eandem distinctionem secuti nubem exemplorum ex antiqua et noua historia coegerunt.

Animus reuertendi in nostram ciuitatem, erat altera conditio postliminio adposita. Nemo enim postliminio reuersus iudicatur, nisi qui hoc animo ad suos reuenit, vt res eorum sequeretur. Exempla dabit POMPONIVS l. 5. §. 3. D. de capt. et possl. Quod si quis igitur, uenia ab hoste impetrata ad suos profectus fuerit, stipulatione de redeundo interposita, aut si sponte dimissus nolit reuerti ad lares suos, neuter postliminio reuersus intelligitur.

Quaestio illa apud Romanos vehementer agitata atque apud COCCEIVM de postliminio in pace et amnesia sect. II. §. 22. et MARIANSIVM de possl. §. 7. seqq. ex testimoniis veterum tractata, scilicet, an qui hostibus deditus neque acceptus rediit, cuius Romanus fit? plane exulat in Germania. Quod si enim Brutum, Ciceronem, Grotium aliosque iuris aequioris auctores ac defensores sequaris, ex iure adeo Romanorum publico, cuius manet, sin Mucium, Pomponium, et quod miror Modestinum audias, ciuitatem non adipiscitur, quia quem semel populus iussisset dedi, ex ciuitate expuisse uideretur. Hanc rationem moribus legibusque nostris adcommodari non posse, manifestum est, ex quo sequitur, vt Scaeuolae sententia ex vniuersa Germania expelli debeat. Alia ratio est si obses hosti deditus aufugerit, quale exemplum memoriae prodidit LIVIVS lib. II. c. 13. talem enim recipi nec posse nec debere, nisi foedere rupto et fide fracta, sua sponte intelligitur. Romani in captiuo fidem et iusiurandum Hannibali datum calumniante decreuerunt; comprehendendum et custodibus publice datis deducendum ad Annibalem esse, quod omnino iustum uidetur.

De obligatione ciuitatis Germanicae redimendorum bello imperii captiuorum. §. VI.

Haud insolens quidem fuit veteribus populis atque etiam Romanis de captiuis reddendis, permutandis, redimendisque pacisci, eiusque rei vestigia apud LABEONEM l. 28. et TRYPHONINVM l. 12. D. de capti. cernuntur, nec tamen constans aut iure gentium receptus fuit mos. At enim sublata captiuorum seruitute, et militibus per quos bella gererentur, auctoritate publica lectis, in ius et obligationem abiit, vt bello capti, certe inita pace reciperentur ac restituerentur. Milites enim nomine et mandato publico rem et causam ciuitatis agunt atque defendunt, aequum igitur et iustum est, vt iactura corpore et libertate passa sumtu publico reparetur, si eos aut vulneribus acceptis aegrotare aut in potestatem hostium incidere contigerit. Ex quibus patere reor Principibus Germaniae obligationem bello solemnii imperii captiuorum aut permutatione aut pecunia redimendorum esse impositam, nec de vsu huius iuris aequitas atque humanitas, quibus et Principes imperii et ipse Augustus erga milites suos vtuntur, nos dubitare sinunt.

Conuentio de captiuis reddendis aut durante bello initur aut pacificationi additur, illa, quatenus permutationem bello vtrinque captiuorum continet a ducibus, accedente tamen Principis, cuius auspiciis bellum geritur, consensu vel mandato, recte contrahitur, haec autem iure pacis continetur. In bello solemnii imperii duces duplicis sunt generis, aut imperii aut Principum, ideoque haud superfluum est quaerere, quinam de reddendis captiuis permutandisque pacisci queant? et respondeo eos, in quorum potestatem captiui peruenerunt. MAXI-

MILIANVS II. *A. constitutione ordinum consensu an. MDLXX.* edita et *Reuterbestallung* inscripta *cap. 94. et 95.* apud SENKENBERGIUM *T. III. Coll. Nov. Recess. Imp. p. 330.* sanciuit, vt summi militiae duces aliqui praefecti ipsius imperii fierent captiui, ideoque summo militiae imperialis praefecto, proemio fortitudinis capientibus soluto, traderentur, reliqui contra tribuni ordinum et gregarii milites capientibus cederent. Ex quo loco intelligere mihi videor, conuentionem de ducibus hostium captis aut dimittendis aut permutandis aut redimendis in comitiis Germaniae tractari debere, reliquorum contra permutationem, dimissionemque in eorum arbitrio esse positam, in quorum potestatem redacti fuerunt. Neque tamen non summus militiae imperialis praefectus ex illa ipsa constitutione, quemadmodum de captis, ita etiam de captiuis dimittendis certior fieri debet, quod an in praesente bello applicari possit, dicere vix ausim, quemadmodum et reliqua, quae in negotio tam arduo occurrere possunt, silentibus legibus definire, a me alienum duco. Sanctionem enim *INSTR. PAC. OSNABR. art. XVI. §. 7.* comprehensam neque in futurum obligasse, neque ad bella gentium adcommo- dari posse nullus equidem dubito.

Si per belli calamitatem non licuit, vt de captiuis reddendis transigeretur, id in componenda pace fiat oportet. Etsi enim Romani id aut non curare aut, ne captis ius postliminii esset, statuere solebant, hoc tamen a nostris abhorrere moribus supra diximus. Itaque caueri nunquam poterit, vt ne captiuis ius postliminii competat, foret enim hoc proferibere atque exilio multare ciues pro patria infeliciter quidem, sed sua an aliorum culpa, vix ex facto iudicari poterit, pugnantes, quod quantopere ab aequitate et moribus nostris abhorreat, nemo non intelligit, vt negligantur autem et quasi derelinquantur fieri po-

test, quamvis iure non liceat. Itaque quaeritur an tali pacto excidant iure postliminii? quod non puto, idemque COCCIVS de postliminio in pace et amnestia Sect. II. §. 28. seqq. multis argumentis defendit.

Postliminio reuerfos, siue bello siue pace contigerit reditus, iuribus suis tam ante captiuitatem obtentis, quam durante absentia adquisitis restitui oportet. TRYPHONINI regula L. 12 §. 6. D. de capt. et postl. hodieque vera est; caetera, inquit, quae in iure sunt, posteaquam postliminio rediit, pro eo habentur ac si nunquam iste hostium potitus fuisset. Idem Germanis olim iam non displicuisse LEX ROMANA seu RESPONSVM PAPIANI, cuius historiam in COMMENTARIIS de origine et progressu legum iuriumque Germanicorum P. I. §. 81. et 82. tradidi, apud AMADVTIVM p. 270. his verbis declarat: *si quis seruus post captiuitatem redierit, ad ius domini reuertatur et si ingenuus redierit, iura libertatis integra se nouerit recepisse, nec eo tempore ei ad quamcunque causam obesse, quibus in regione alia captiuitate detentus est.* Damnum negligentia colonorum, procuratorum atque administratorum exortum eis non oberit, sed competente actione emendabitur et redintegrabitur, de qua AVGVSTI L. 18. C. de postliminio reuersis, rescriperunt: *quae in eadem causa quidem durant omnimodo directae, quae vero per usucapionem vel liberationem ex bonis subtracta siue non utendo finita esse videantur, intra annum utilem (add. IVSTINIANI constitutio l. ult. C. de temp. in integrum rest.) experientibus actione rescissoria restituantur.*

§. VII.

De lytro ex iure Germaniae publico, feudali et priuato.

Accidit interdum, vt qui apud hostes sunt, nec permutatione aliorum captiuorum restituantur, redimantur aere. Taxa quaedam

pro modo dignitatis ciuilis, ordinis in exercitu, peritiaeque bellicae constituitur, qua soluta restituantur. Exempla praeter HERTIVM aliosque edidit MOSERVS c. l. p. 388. seqq. quae harum rerum cupidum facile satiabunt, sed ipsam rem eiusque iura breui videamus. Lytrum dici pecuniam pro liberatione ex captiuitate praestitam, satis notum est; HERTIVS in *Opusculo de lytro* historiam eius et antiquitates erudite tradidit, paucis igitur ius expediamus. Primum itaque quilibet ex priuato redimi potest, quod iam patres apud LIVIVM *Lib. XXII, cap. 60.* statuerunt. Quare nec prohiberi quisquam potest, quo minus ex re pecuniae sua aut ex hereditate delata legatiue acceptis, pretium redemptionis sibi remittendum curet, idque adeo iam IMPP, *L. 15. C. de postliminio reuersis*, fauore ingenuitatis sanxerunt. Itaque nec ambigitur, quin chirographum aut cambium super lytro soluendo expositum, iustum et validum sit, quod hostis aut qui causam ab hoste habet apud magistratum competentem legitimo modo persequatur, quamuis latrunculis vel praedonibus, et piratis recte denegetur actio. Alium etiam sua impensa captiuos redimere posse extra dubium est, idque aut animo donandi fieri aut vt in creditum cum redempto eatur, ex ipsa re patet. Iure Romano creditori pignus in corpore redempti competisse, leges apud WESTENBERGIUM in *principiis iuris secundum ordinem Digestorum Lib. XX. T. II. §. 17.* demonstrant, idque ex iure Attico manare, obseruauit GROTIUS de *I. B. et P. Lib. III. cap. IX. §. X. no. 2.* et HERTIVS c. l. Sect. II. §. 32. qui et reliqua lytri iura docte interpretatus est. Iuribus nostris creditori in libero corpore pignus non competere, manifestissimum quidem est, an autem lytrum, exorto creditorum concursu, praerogatiua aliqua gaudeat, in utramque partem disputatur, aequum esse, vt pignus

olim in corpore constitutum ad bona transferatur, nemo facile ibit infitias.

An? et qui? teneantur redimere captiuos omnino quaeritur. HERTIVS *Sect. II. §. 19. ex II. F. XXIV. §. 8.* atque BITSCHIVS *comment. in consuetudines feudorum p. 368.* vassallum sub iactura feudi ad dominum redimendum obligari aiunt, argumento ex his verbis: *vassallus, si cognouerit dominum inclusum et eum cum potuerit, non liberauerit, feudum perdit*, deprompto, vereor autem, vt ex sensu iuris Longobardici id procedat. Locus enim allegatus non de domino capto, sed obseffo tractat, vt seruitia vassallis indicere nequeat, eamque ob causam iis iniungitur, vt sua sponte dominum adiutum veniant, id quod luculentissime ex *II. F. XXVIII. §. 1.* intelligitur. Atque omnino naturae feudorum repugnat, vt vassalli dominum captiuitate liberent pecunia sua, quod adeo verbis expressis *II. F. XXVI. §. 16.* statuitur; neque dominus ad redimendos vassallos obligatur, nisi ex singulari conuentione aut dominus, quod HENRICVS ILLVSTRIS Misniae Marchio *tabulis an. 1249.* apud WECKIUM *Chr. Dresd. P. II. p. 116.* fecisse traditur, aut vassalli, quale exemplum in Burgundiae ducatu ex decreto comitiali an. *CIOCCXXII.* existisse constat, obligationem talem susceperint. Existere tamen conuentionis casum in bello solemnii imperii nego, dominus enim et vassalli neque pro se neque pro domino militant, sed stipendium pro patria merent, in quo nulla clientelarum ratio habetur. E contrario subditos ad Principem suum redimendum obligari, vt pecuniae comparandae causa tributa adeo indici queant, idem HERTIVS *t. l. p. 10.* et rationibus et exemplis demonstrat, an idem officium Principi erga subditos suos incumbat, dissentiens est opinio, quod equidem affirmandum

cenfeo, redimi enim debere bello captos supra diximus, igitur non potest haec necessitas alii imponi, nisi pro quo pugnantibus libertatis iacturam passi sunt. Quare lytrum genere impensarum bellicarum comprehendere debet, ut adeo ciuitas eandem pecuniam praestare et captiuos de publico redimere teneatur. Id aequitati et rationi esse conueniens, quilibet facile intelliget, nec moribus repugnare, exempla MOSERO c. I. p. 432. relata docent. Quae ex iure Romano huc accommodari solent leges, perperam adplicari reor, nec ex *L. 26. §. 6. D. mandati vel contra*, quicquam opinioni nostrae aduersum efficitur, milites enim ex imperio ciuitatis agunt, nec sponte mandatum expli- cant; deinde commodum belli ad rem publicam spectat, consequens igitur est, ut eadem damnum sentiat praestetque impensas; tandem perperam ponitur ex moribus aevi, milites ex locato conducto mercedem seu soldatam mereri, ideoque uti locatores operarum iacturam pati et casum fortuitum; verum enimvero militare praesertim in bello solemnium imperii magis pro officio et munere publico, quod pro patria obimus, accipiendum est, ut ex aliis rationibus, quam quae vulgo adferri solent, de redimendis captiuis differendum videatur.

Haec in vniuersum dixisse sufficiat, sed in bello solemnium imperii haud praeterquanda est quaestio, quisnam onus redimendorum captiuorum sustinere teneatur. MÖGELINGIVS de summo militiae imperia- ris praefecto cap. III. §. 16. captiuorum redemptionem incumbere imperio recte quidem statuit, nec tamen, quis ad pecuniam exsoluendam obligetur, definit. Equidem ex rationibus iuris publici intelligere mihi videor, si quis ducum ab Augusto, ordinum consensu, creatorum (*Reichsgeneralität*), quod Deus auertat! in hostium inciderit potesta- tem, lytrum a toto imperio praestandum soluendumque esse. Offici-

cium enim pro communi patria administruit, bellum impensis communibus geritur, consequitur igitur, vt pecunia redemptionis ex aerario militari soluatur. Neque id moribus maiorum repugnat, etenim apud LONDORPVM *Act. Publ. Cont. IX. lib. X. num. 18.* Imperator ait: *Sollte auch etwan der Reichsfeldmarschall, so doch Gott verhüten wolle, gefangen werden, so wird ihm auch das Reich mit der Ranzion, als einem Feldmarschall zu Hülfe kommen.* At vero reliqui duces ac milites in ipsum imperium redemptionis gratia nullum ius habent, sed cuiuslibet Principis est, quos misit redimere milites. Principes enim atque vrbes immediatae ratam copiarum suarum ad exercitum imperii mittunt, missos sua impensa suoque periculo sustinent, sequitur igitur, vt captiuitatis quoque casum sentiant, onus lytri soluendi necessario latenti. In ipso territorio summa pecuniae ad redimendos captiuos necessariae eodem iure existimanda est atque reliquae belli imperialis expensae, vt non ex fisco aut camera Principis, sed ex aerario populi aut tributis subditorum soluatur. In circulis imperii, quorum Principes copias et arma iungere solent, nouae dubitationes et difficultates, si de redimendis circuli copiis agatur, forte nascentur, quas tamen ex iis, quae disseruimus facile decidi et componi posse arbitror. Hactenus de postliminio personarum, rerum enim territoriorumque postliminium latius patet, quam vt tribus verbis explicari possit; propero igitur ad denunciandum id, quod mihi hanc scribendi occasionem praebuit. Decreuit Ordo noster

VIRO DOCTISSIMO ET ORNATISSIMO
I O A N N I A V G V S T O
A P E L I O

IVRIS VTRIVSQUE BACCALAVREO

Summos Vtriusque Iuris Honores. Quos equidem eo lubentius annuncio, quo gratus mihi est candidato doctissimo, eiusque Parentibus atque toti genti Apeliae eosdem congratulari. De vita sua candidatus haec mihi perscripsit:

Natus sum Lipsiae anno huius saeculi septuagesimo primo, patre HENRICO FRIDERICO INNOCENTIO, Serenissimo Principi Electori Saxoniae a consiliis aulicis, ac matre IOHANNA CHRISTIANA, e gente KIRSTIA, quibus parentibus, quantum debeam facilius est sentire, quam verbis declarare. Litterarum humaniorum elementa primum a magistris quibusdam domesticis, quorum nomina, cum, praeter unum (cuius memoria nunquam apud me erit interitura) omnes adhuc incolumes existant, modestia vetat exhibere, edoctus, aetate maturior scholam Thomanam per aliquot annos frequentare coepi, simulque Clarissimi THIE-MII, munere Conrectoris in eadem schola fungentis, privatis usus sum lectionibus. Relictis his praeparatoriis studiis anno 1789 studium ipsum academicum ingressus sum in hac ipsa urbe, receptus in numerum civium academicorum iam anno 1778 ab Experientissimo POHLIO tunc temporis Rectore Magnifico. His a CAESARE Dialectices et Metaphysices praecepta accepi, PLATNERI aestheticas praelectiones frequentavi nec

D

non BIENERVM ea, quae ratio ac natura ipsa de iure homines docuerit exponentem, audiui, a quo eodem doctore multis nominibus mihi colendo, mox institutus sum, quae Romanis de eadem re constituenda visa fuerint, quibusque sensim sensimque modis audita fuerit et varia reddita legum Romanarum copia. Historiam uniuersam WENKIVS me docuit et BORNIUS colloquia de rebus philosophicis cum amicis instituenda moderatus est. His peractis litterarum academiam, quae Wittebergae extat, adii, ibique per annum integrum iuridicis et philosophicis disciplinis operam dedi, et quidem harum REINHARDVM in aestheticis et metaphysicis, SCHROEKHIVM in historicis magistrors habui. Ex iurisprudentiae partibus autem WIESANDIO, Iuridicae Facultatis Ordinario, in Canonico et Germanico iure, WIELISCHIO in feudali operam dedi; in Saxonico autem Criminali et Pandectarum iuribus STÜBELIO usus sum doctore, viro consultissimo, mihi, cum ob egregiam doctrinae et eruditionis copiam, tum propter singularem, quae eius in me fuit, beneuolentiam longe aestimatissimo. Anno ibi peractio Lipsiam reuersus studia iterare coepi. Ius Germanicum et Canonicum SCHOTTO duce cognoui, a quo simul ordinis, quo causae in foro agantur, notitiam accepi. Ius feudale me docuit RAVIVS, patronus maxime mihi colendus, Cambiale PÜTTMANNVS, KEESIVS vero ius Ecclesiasticum Protestantium et artem referendi ex actis. Iuris denique publici Germanici, Pandectarum et ordinis iudiciarii praecepta BIENERO debeo. In physicis vero HINDENBVRGI et ESCHENBACHI institutione uti mihi contigit. — Studium litterarum sic emensus discrimen inter delicia atroxia et leuia rite statuendum libello exposui, quem d. 15. Dec. anni 1791 sub KEESII praesidio defendi. His peractis tentamini utriusque iuris Candidatis subeundo me subieci,

et capeffurus iam summos in iure honores, libellam de origine rusticorum dotalium eorumque in primis in Saxonia conditione, publice defendam.

In utroque examine autem ita se Nobis exhibuit, ut plane dubitare non possemus de conferendis Ipsi Summis in Utroque Iure Honoribus. Quibus quidem ut rite potiatur A. D. XX. Aprilis hora pomeridiana II.

L. VIII. C. DE TESTAMENTIS

scholis cursoriis in auditorio iure consultorum illustrabit, posteroque die disputationem ab Ipso iam indictam sine Praefide defendet, quo facto Vir Illustris atque Amplissimus CHRISTIANVS RAV Iuris utriusque Doctor, Pandectarum Professor Publicus Ordinarius, Collegii Iureconsultorum et Supremae Curiae Electoralis Adfessor, Ecclesiae Cathedralis Numburgensis Capitularis etc. Collega Honoratissimus, cui Promotoris munus Procancellarius rite constitutus delegavi, Summos in Utroque Iure Honores cum omnibus iuribus atque privilegiis, excepto vno succedendi iure in Ordine nostro, doctissimo Candidato conferet.

Sed ut illustriora sint novae dignitatis auspicia, rogamus VOS, RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE, ILLUSTRISSIMI COMITES, PROCERES UTRIVSQUE REIPUBLICAE GRAVISSIMI, GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE COMMILITONES, omni qua par est observantia, ut indictam disputationem et solemnitatem Vestra praesentia laetiores splendidioremque reddere velit, quam quidem benivolentiam omni, qua fieri potest, observantia demerere studebimus.

QK 1277

P. P. in Vniuersitate Studiorum Lips. Dom. Misericordias Domini
anno c1910CCCLXXXV.

L I P S I A E

EX OFFICINA SOMMERIA.

ULB Halle
003 606 52X 3

PROCANCELLARIVS

IANVS GOTTLOB
ENERVS

ECTORALIS SAXONICAE ET FACVL-
ADSESSOR INSTITVTIONVM IVRIS
S PROF. PVBL. ORD.

VTROQVE IVRE HONORES

RO DOCTISSIMO

I A V G V S T O
P E L I O

RIVSQVE BACCALAVREO

APRIL. C1913CCLXXXV.

H. L. Q. C.

IPERTIENDOS

INDICIT.

onum iuris publici et feudalis
pecimine II.

nio captiuorum in bello solemnii
cum gente extranea.

